

ČAS TMY A CHLADU (17. – 18. stol.)

1. Život a smrt v době temna

Dá se říci, že doba temna a světa se v dějinách lidstva pravidelně opakuje. I když pravdou je, že dnešní škola přináší studentům velice často věci černobílé, aby si je lépe zapamatovali a aby je rychleji pochopili. Škoda, že se jí to stejně většinou nepovede.)

Víte, s nástupem Habsburků na císařské místo se situace v Evropě začala horšit. Katolický řád jezuitů, který tato vládnoucí dynastie velice často používala jako zbraň proti jakémukoli nekatolíkovu, přinášel na území našeho kontinentu značnou netoleranci. Mnoho lidí muselo, jak se později dozvíte, z našich zemí odejít do míst, kde by mohli najít svobodnější azyl. Snad právě proto nazval Alois Jirásek ve svém historickém románu barokní dobu u nás „časem Temna“.

Ale ono to mělo více příčin. Na začátku této etapy stojí první celoevropský válečný konflikt v dějinách světa (viz další kapitola o Třicetileté válce). A ten donesl obrovský úbytek populace. Jen v našich zemích se jednalo přibližně o 1 000 000 obyvatel. S tak dlouhou válkou přišel do Evropy i hladomor a epidemie. A do toho všeho zasahovalo i chladnější klima. Dokonce se hovoří o 17. století jako o „malé době ledové“ a to má vliv samozřejmě i na neúrodu... Strach ze smrti pak vyvolával přímo kolektivní psychózu.

Když se projdeme ve třetí kapitole barokním uměním, zjistíte, že se vyznačovalo silnou přezdobeností. Ale na druhé straně se v těch přezlacených chrámech pohybovali kněží, jejichž tělo bylo od hlavy až k patě zahaleno do černých talárů. A důvod? Domnívali se, že tím ukážou veřejnosti, že po žádném bohatství netouží a že jsou plni té největší pokory. Jenže zdání klame. Víte, baroko je doba protikladů.

Pokud si vzpomenete při těchto prvních větách na dobu středověku, nebyli byste daleko od pravdy. Vždyť i středověk byl mnohými nazýván „obdobím temna“ a baroko v něm hledá zcela veřejně svou inspiraci. Koneckonců je to vidět i na životě obyčejných lidí. Důležitou roli začíná hrát opět tvrdá práce na poli, dokonce byly po Třicetileté válce v Evropě oficiálně zavedeny roboty (neplacené nucené práce), které museli poddaní zvládat na panském pozemku ještě mimo svých vlastních starostí. A proč? Lidí po válce ubylo a práce je stále dost. Všechna práce by ani nešla zaplatit, takže...

Ano, stejně jako ve středověku, i v této etapě hraje hlavní roli katolická církev, která je Habsburky silně podporována, a ta nedává často možnost, aby zde měli svou svobodu i upřímně věřící protestanti. I když se dá říci, že svým jednáním barokní katolická církev (podobně jako ta středověká) připomínala spíš dnešní skupiny ateistů, kteří by viděli raději Boha jen sami v sobě.